

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан факультету
педагогіки і психології
_____ Т.О. Олефіренко

«08» вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

**«ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ З СІМ'ЄЮ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ
ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ»**

освітнього рівня бакалавра (3.10) або (1.10)

галузі знань 01 Освіта

спеціальності 012 Дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом ВВ1.2.5

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «27» квітня 2017 року, протокол №10.

Розробник програми: Товкач І.Є., кандидат педагогічних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки і психології дошкільної освіти
«30» серпня 2021 р., протокол №1

Завідувач кафедри

проф. Цветкова Г.Г.

I. Опис дисципліни

Шифр дисципліни CB05

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни	Методи навчання і форми контролю	
Галузь знань (шифр, назва) 01 Освіта	Кількість кредитів – 2 кредити ЄКТС	Методи навчання лекція з використанням мультимедійних презентацій, пояснення, бесіда; практичні – виконання практичних завдань, розробка схем, таблиць; самостійне вивчення теоретичного матеріалу, конспектування джерел та їх аналіз, розробка структурно-логічних схем, таблиць. <i>Методи та форми дистанційного навчання</i> система Moodle інтернет- конференція Cool Meet. Посил. на ел.курс: https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=3412	
Спеціальність (код, назва) 012 Дошкільна освіта	Загальна кількість годин 90		
Освітній рівень Бакалавр	Денна		Заочна
	Лекції:		
Статус дисципліни Вибіркова	12		6
	Семінарські (практичні) заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом I	14	6	
	Лабораторні заняття:		
Семестр VII-VIII	-	-	
	Індивідуальна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота: 1	-	-	
	Самостійна робота:		
Мова навчання – українська	64	78	
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
	3/4	1/9	

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальний курс «Педагогічна взаємодія з сім'єю дітей з особливими освітніми потребами» спрямований на підготовку висококваліфікованих спеціалістів у галузі дошкільної освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр». Специфіка опанування студентами змістом дисципліни полягає у засвоєнні основних понять і форм педагогічної взаємодії ЗДО з родинами дітей дошкільного віку.

Міждисциплінарні зв'язки: філософія, педагогіка, дошкільна педагогіка, корекційна педагогіка, психологія, дитяча психологія, психологія сім'ї та ін.

Предмет навчального курсу «Педагогічна взаємодія з сім'єю дітей з особливими освітніми потребами» – процес організації педагогічної взаємодії дошкільного навчального закладу з родинами дітей дошкільного віку з особливими потребами.

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогічна взаємодія з сім'єю дітей з особливими потребами» – є формування майбутньої компетентності майбутніх спеціалістів в галузі дошкільної освіти та виховання на засадах вивчення провідних психолого-педагогічних технологій засобів, методів, форм організації батьків.

Цілі курсу:

1. Озброєння студентів
2. Формування умінь організації ефективної взаємодії ЗДО з родинами дітей з особливими потребами з позицій їх сприятливого впливу на розвиток особистості дитини.
3. Оволодіння навичками, що становлять основу професійної компетентності майбутніх педагогів дошкільної ланки освіти.
4. Розвиток

Завдання курсу:

1. На основі сучасного стану наукового знання познайомити студентів з психологічними механізмами основних процесів, що відбуваються в сім'ї; системою соціально-психологічних закономірностей міжособистісних стосунків у сім'ї дітей з особливими освітніми потребами.
2. ознайомлення із можливостями врахування в освітньому процесі закладу дошкільної освіти особливостей виховання дітей в різних типах сімей;
3. Сприяти професійному становленню та формуванню екзистенційного та функціонального образу «Я» майбутнього фахівця.
4. Ознайомити студентів з основними феноменами, які представлені в практиці психологічного консультування сім'ї, з основними методами діагностики і їх практичним застосуванням з дітьми з особливими освітніми потребами.
5. Сприяти розвитку професійно-значущих якостей майбутнього педагога-дошкільника для взаємодії з родиною дітей з особливими потребами: толерантності, емпатії, спостережливості, співчуття, відповідальності тощо.

II. Основні результати навчання та компетентності, які їх формують

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - загальні закономірності фізичного, психічного та соціального розвитку дитини дошкільного віку мету, завдання, зміст, форми та методи виховання дітей. <p><i>Вміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - виховувати самостійність, ініціативу, працелюбність. 	<p><i>Здатність</i> до реалізації завдань виховання дітей дошкільного віку</p>
	<p><i>Знати</i></p> <p>основні напрямки роботи педагогічного колективу і батьків.</p> <p>реалізувати особистісно-зорієнтовану модель педагогічної взаємодії з батьками своїх вихованців з метою забезпечення повноцінного розвитку особистості дошкільника;</p> <p>розробляти ефективні технології взаємодії з батьками в умовах сучасного дошкільного навчального закладу;</p> <p>–</p>	<p><i>Готовність</i> проектувати та здійснювати цілісний педагогічний процес виховання дошкільників</p>
	<p><i>Вміти</i></p> <p>– підвищувати рівень педагогічної культури батьків, враховуючи їхній загальний розвиток, активність, різноманітні інтереси на основі відроджуваних традицій української етнопедагогіки та досягнень світової педагогіки;</p> <p>розвивати уміння педагогічного прогнозування, дослідницьких умінь планувати та організовувати педагогічну діяльність відповідно до потреб вихованців та їх батьків;</p> <p>розробляти розвивальні заняття з дітьми з особливими потребами; сприяти стимулюванню та удосконаленню розвитку комунікативних функцій у дітей та дорослих (батьків та членів педагогічного колективу); здійснювати просвітницьку діяльність серед різних верств населення; здійснювати самоаналіз (рефлексія) власної професійної діяльності; підвищувати рівень психолого-педагогічної культури; підтримувати педагогічне спілкування, психологічно стимулювати активність партнера;</p> <p>прогнозувати можливі шляхи розвитку дітей з особливими потребами у взаємодії з батьками, в рамках якої розгортається спілкування; психологічно налаштовуватись на емоційний тон партнерів зі спілкування; вирішувати конфліктні ситуації; організовувати та проводити різні форми взаємодії з батьками дітей з особливими потребами</p>	<p><i>Готовність</i> практично втілювати набуті знання у сучасних умовах суспільного дошкільного виховання.</p>

III. Тематичний план дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна і вечірня форма					
	усь ого	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модулі 1-2												
Змістовий модуль 1. Сім'я як соціальний інститут і об'єкт психологічного впливу												
Тема 1.1. Вступ. Мета і завдання курсу. Основні характеристики сучасної моделі сім'ї		2	2			8		2				11
Тема 1.2. Сім'я- як соціально-педагогічне середовище. Перинатальна культура сім'ї		2	2		4	8				2		11
Тема 1.3. Основні фактори, що впливають на взаємини в сім'ї. Проблеми і конфліктні ситуації в сім'ї з особливими потребами.		2	2		4	8		2				11
Тема 1.4. Сім'я як розвивальне середовище для дитини з особливими потребами		2	2		2	10				2		11
Разом за змістовим модулем 1	50	8	8			34	52	4		4		44
Змістовий модуль 2. Організація педагогічної взаємодії ЗДО і сім'ї дітей з особливими освітніми потребами												
Тема 2.1. Основи взаємодії між дитячим садком та сім'єю.		2	2		2							11
Тема 2.2. Співпраця з родинами як умова запобігання конфліктів батьків та дітей			2		2					2		11
Тема 2.3. Форми		2	2		4			2				12

організації взаємодії батьків і ЗДО. Планування взаємодії ЗДО з батьками												
Разом за змістовим модулем 2	40	4	6			30	38	2		2		34
Усього годин за курс	90	12	14			64	90	6		6		78

IV. Зміст лекцій дисципліни

Змістовий модуль 1.

Сім'я як соціальний інститут і об'єкт психологічного впливу

Лекція 1.

Тема 1.1. Вступ. Мета і завдання курсу. Основні характеристики сучасної моделі сім'ї (2 год.)

Вступ. Мета і завдання курсу. Сучасна модель сім'ї, її особливості. Психологічно благополучні й неблагополучні сім'ї. Психологічне здоров'я сім'ї Реалізація індивідуальних потреб у шлюбі. Розмаїття сімейних функцій. Традиційні та сучасні функції сім'ї. Сімейні ролі та внутрішньосімейна рольова структура. Аналіз деформацій сімейного функціонування.

Ключові поняття сім'я, характеристики, дитина, особливі освітні потреби, .

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-20.

Лекція 2.

Тема 1.2. Сім'я - як соціально-педагогічне середовище. Перинатальна культура сім'ї (2 год.)

Сім'я як середовище, в якому відбувається становлення і розвиток дитини, яка нормально розвивається, так і з особливими освітніми потребами

Сім'я як мікросистема. Сім'я як мезосистема. Сім'я як екзосистема.

Ключові поняття: сім'я, дитина, особливі освітні потреби, мікросистема, мезосистема, екзосистема.

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-20.

Лекція 3.

Тема 1.3. Основні психолого-педагогічні моделі батьківсько-дитячих взаємин в сім'ї дитини з особливими освітніми проблемами(2 год.)

Класифікація проблем, яких досить багато в сім'ях дітей з особливими освітніми проблемами.

Основні психолого-педагогічні моделі батьківсько-дитячих взаємин в сім'ї дитини з особливими освітніми проблемами.

Ключові поняття сім'я, взаємини, батьківсько-дитячі, дитина, особливі освітні потреби, психолого-педагогічні моделі.

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-20.

Лекція 4.

Тема 1.4. ЗДО і сім'я як розвивальне середовище для дитини з особливими потребами (2 год.)

Про організацію середовища у груповій кімнаті ЗДО. Використання принципів універсального дизайну. Осередки діяльності та їх облаштування. Облаштування групової кімнати. Середовище, яке відповідає потребам дітей. Організація освітнього середовища з урахуванням вікових особливостей дітей. Освітнє середовище: діти віком 3—4 роки. Освітнє середовище: діти віком 5—6 років життя.

Ключові поняття сім'я, взаємини, батьківсько-дитячі, дитина, особливі освітні потреби, розвивальне середовище

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-20.

Змістовий модуль 2.

Організація педагогічної взаємодії ЗДО і сім'ї дітей з особливими потребами

Лекція 5.

Тема 2.1. Основи взаємодії між ЗДО та сім'єю дітей з особливими освітніми потребами (2 год.).

Соціально-педагогічна робота з сім'ями, що мають дітей з особливими освітніми потребами. Робота з батьками в початковий період.

Ключові поняття: сім'я, взаємодія, заклад дошкільної освіти, дитина, особливі освітні потреби

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-20.

Лекція 6.

Тема 2.3. Форми організації взаємодії ЗДО з батьками дітей. Планування взаємодії ЗДО з батьками дітей з особливими освітніми потребами (2 год.)

Форми організації взаємодії ЗДО з батьками дітей з особливими освітніми потребами : фронтальні, групові, індивідуальні.

Три важливі групи завдань, що стоять перед фахівцем (фахівцями) в роботі з сім'ями, що мають дітей з особливими освітніми потребами.

Ключові поняття: сім'я, взаємодія, заклад дошкільної освіти, дитина, особливі освітні потреби

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-20.

V. Плани семінарських, практичних, лабораторних занять

Змістовий модуль 1.

Сім'я як соціальний інститут і об'єкт психологічного впливу

Семінарське заняття 1.

Тема 1.1. Вступ. Мета і завдання курсу. Основні характеристики сучасної моделі сім'ї (2 год.)

План

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

1. Сучасна модель сім'ї, її особливості. Психологічно благополучні й неблагополучні сім'ї.

2. Психологічне здоров'я сім'ї

3. Реалізація індивідуальних потреб у шлюбі.

4. Розмаїття сімейних функцій. Традиційні та сучасні функції сім'ї. 5. Сімейні ролі та внутрішньосімейна рольова структура.

6. Аналіз деформацій сімейного функціонування.

II. Практична частина.

7. Створити модель сім'ї дітей з особливими потребами. *Примітка:* особлива потреба за вибором студента.

III. Рефлексія (самоаналіз діяльності)

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-18.

Семінарське заняття 2.

Тема 1.2. Сім'я - як соціально-педагогічне середовище. Перинатальна культура сім'ї (2 год.)

План

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

1. Загальні уявлення про сім'ю, її функції, структуру і динаміку.

2. Сім'я як середовище, в якому відбувається становлення і розвиток дитини, яка нормально розвивається, так і з особливими освітніми потребами.

3. Сім'я як мікросистема. Сім'я як мезосистема. Сім'я як екзосистема.

4. Перинатальна культура сім'ї

II. Практична частина.

5. Створити модель розвивального середовища в сім'ї дітей раннього віку з особливими потребами. **Примітка:** особлива потреба за вибором студента.
III. Рефлексія (самоаналіз діяльності)

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-20.

Семінарське заняття 3.

Тема 1.3. Основні психолого-педагогічні моделі батьківсько-дитячих взаємин (2 год.)

План

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

1. Класифікація проблем, яких досить багато в сім'ях дітей з особливими освітніми проблемами.
2. Основні психолого-педагогічні моделі батьківсько-дитячих взаємин в сім'ї дитини з особливими освітніми проблемами.

III. Рефлексія (самоаналіз діяльності)

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-20.

Семінарське заняття 4.

Тема 1.4. Сім'я як розвивальне середовище для дитини з особливими потребами

План

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

1. Про організацію середовища у груповій кімнаті ЗДО.
2. Використання принципів універсального дизайну.
3. Осередки діяльності та їх облаштування.
4. Облаштування групової кімнати. Середовище, яке відповідає потребам дітей.
5. Організація освітнього середовища з урахуванням вікових особливостей дітей.

II. Практична частина.

6. Створити модель освітнього середовища: діти віком 3—4 роки. Чи освітнє середовище: діти віком 5—6 років життя. **Примітка:** вік дітей за вибором студента

III. Рефлексія (самоаналіз діяльності)

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-20.

Змістовий модуль 2.

Організація педагогічної взаємодії ЗДО і сім'ї дітей з особливими потребами

Семінарське заняття 5.

Тема 2.1. Основи взаємодії між ЗДО та сім'єю.

План

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

1. Соціально-педагогічна робота з сім'ями, що мають дітей з особливими освітніми потребами.

2.Робота з батьками в початковий період.

3.Взаємодії між ЗДО та сім'ями дітей раннього віку з особливими потребами.

4.Взаємодії між ЗДО та сім'ями дітей дошкільного віку з особливими потребами.

II. Практична частина.

III. Рефлексія (самоаналіз діяльності)

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-20.

Семінарське заняття 6.

Тема 2.2. Співпраця з родинами як умова запобігання конфліктів батьків та дітей з особливими потребами (2 год.)

План

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

1. Значення сімейного виховання у роботі вихователя з дітьми з особливими потребами.

2.Типи сімей та неправильного виховання дітей в них.

3. Профілактика непорозумінь між дітьми та батьками. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

II. Практична частина.

4. Розробка рекомендацій для різних типів сімей щодо виховання дітей раннього та дошкільного віку з особливими потребами. **Примітка:** вік дитини та особлива потреба за вибором студента.

III. Рефлексія (самоаналіз діяльності)

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-20.

Семінарське заняття 7.

Тема. 2.3. Форми організації взаємодії ЗДО батьків. Планування взаємодії працівників ЗДО з батьками дітей з особливими потребами (2 год.)

План

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

1. Форми організації взаємодії ЗДО і батьків дітей з особливими потребами.

2. Планування взаємодії працівників ЗДО з батьками дітей з особливими потребами.

II. Практична частина.

3. Планування взаємодії ЗДО та сімей щодо виховання дітей раннього та дошкільного віку з особливими потребами. **Примітка:** вік дитини та особлива потреба за вибором студента.

III. Рефлексія.

Рекомендована література

Основна: 1-15.

Додаткова: 1-20.

Теми семінарських занять для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Тема 1.2. Сім'я - як соціально-педагогічне середовище. Перинатальна культура сім'ї	2
2.	Тема 1.4. Сім'я як розвивальне середовище для дитини з особливими потребами	2
3.	Тема 2.2. Взаємодія з родинами як умова запобігання конфліктів батьків та дітей з особливими потребами	2
	Усього	6

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	не передбачено	

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	не передбачено	

VI. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

6.1. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання для студентів денної форми навчання

	Завдання самостійної роботи За змістовими модулями	Критерії оцінювання		Бали
13М 1.	Скласти презентацію до обраної теми (7-9 слайдів) дисципліни та скласти до неї кросворд з 10 понять	своєчасність виконання завдання	1	21
		естетичне оформлення	1	
		повний обсяг виконання завдання	8	
		якість виконання (наявність теми, змісту, фото чи ілюстрацій посилання на використані джерела)	10	
		кількість слайдів не перевищує 8-10	1	
ЗМ 2.	Скласти 2 невеличкі анкети для батьків дітей (1 – раннього; 1 - дошкільного віку) з особливими потребами: для з'ясування можливості залучення батьківської громадськості до виховної роботи в ЗДО. Які питання туди ввійдуть? Обґрунтуйте їх доцільність. Запропонуйте 5-7 батькам дати відповіді на запитання розроблених вами анкет. Зробіть висновки.	своєчасність виконання завдання	4	34
		Відповідність дібраних анкет меті міні-дослідження	10	
		наявність протоколів дослідження	10	
		Обґрунтованість висновків	10	
Максимальна кількість балів				55

6.2. Система оцінювання навчальних досягнень студентів денної форми навчання

Вид діяльності студентів Макс. к-сть бал. за од.	Мод.1		Мод.2	
	Кількість одиниць	Макс.к-сть балів	Кількість одиниць	Макс. к-сть балів
Присутність на лекційному занятті	0	0	0	0
Робота на індивідуальному занятті	4	20	5	25
Виконання завдань самостійної роботи	2	21	2	34
- Усього балів за курс		41		59
Усього балів за два модуля	41+59=100			

6.3. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання для студентів заочної форми навчання

	Завдання самостійної роботи За змістовими модулями	Критерії оцінювання		Бал и
13М 1.	Скласти презентацію до обраної теми (7-9 слайдів) дисципліни та скласти до неї кросворд з 10 понять	своєчасність виконання завдання	3	33
		естетичне оформлення	5	
		повний обсяг виконання завдання	10	
		якість виконання (наявність теми, змісту, фото чи ілюстрацій посилання на використані джерела)	10	
		кількість слайдів не перевищує 8-10	5	
3М 2.	Скласти 2 невеличкі анкети для батьків дітей (1 – раннього; 1 - дошкільного віку) з особливими потребами: для з'ясування можливості залучення батьківської громадськості до виховної роботи в ЗДО. Які питання туди ввійдуть? Обґрунтуйте їх доцільність. Запропонуйте 5-7 батькам дати відповіді на запитання розроблених вами анкет. Зробіть висновки.	своєчасність виконання завдання	4	34
		Відповідність дібраних анкет меті міні-дослідження	10	
		наявність протоколів дослідження	10	
		Обґрунтованість висновків	10	
	Максимальна кількість балів			67

6.4. Система оцінювання навчальних досягнень студентів заочної форми навчання

Вид діяльності студентів Макс. к-сть бал. за од.	Мод.1		Мод.2	
	Кількість одиниць	Макс.к-сть балів	Кількість одиниць	Макс. к-сть балів
Присутність на лекційному занятті	2	2	1	1
Робота на семінарському занятті	1	10	2	20
Виконання завдань самостійної роботи	1	33	1	34
- Усього балів за курс Усього за два модулі- 100 балів		45		55

VII. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студентів передбачає виконання таких завдань:

- на аналізі фахових періодичних видань за останні 5 років визначити актуальні проблеми вивчення сім'ї, внутрішньо сімейних стосунків та сімейного консультування і психотерапії.

VIII. Методи навчання

.; практичні – виконання практичних завдань, розробка схем, таблиць; самостійне вивчення теоретичного матеріалу, конспектування джерел та їх аналіз,

- лекція з використанням мультимедійних презентацій;
- дискусії; пояснення, бесіда;
- робота в малих групах;
- обговорення;
- самостійне виконання теоретичного матеріалу, конспектування джерел та їх аналіз;
- самостійне виконання практичних завдань;
- розробка структурно-логічних схем, таблиць;
- виконання творчих проектів;

IX. Контроль якості знань студентів

9.1. Форми і методи поточного контролю

Форми поточного контролю: лекція (традиційна, проблемна, лекція-диспут) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – Презентація), семінарські заняття.

Дистанційне навчання здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, має наступні форми поточного контролю:

– Система Moodle - це платформа, на якій розміщені навчальні матеріали, реалізовується спілкування «студент-студент», «студент-викладач», контролюються знання студентів, але й здійснювати управління освітнім процесом.

– Cool Meet – проведення дистанційних конференцій, лекційних, семінарських занять, інших форм навчальних занять, проведених за допомогою засобів телекомунікацій і інших можливостей «Всесвітньої павутини».

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

➤ *Методи навчання за допомогою взаємодії слухача з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача і студентів (самонавчання).* Для розвитку цих методів характерний мультимедійний підхід, коли за допомогою різноманітних засобів створюються освітні ресурси: друковані, аудіо-, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж.

➤ *Методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем чи одного студента з іншим студентом*

(навчання «один до одного»). Ці методи реалізуються в дистанційній освіті в основному за допомогою таких технологій, як телефон, звичайна та електронна пошта; методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем чи експертом, при якому студенти не відіграють активної ролі у комунікації (навчання «один до багатьох»).

➤ Методи, для яких характерна активна взаємодія між всіма учасниками освітнього процесу (навчання "багато до багатьох").

9.2. У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, колоквиуми.

➤ *Методи письмового контролю:* тести.

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Форми і методи підсумкового контролю

➤ Форми підсумкового контролю дистанційного навчання: залік.

У процесі оцінювання підсумкових навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

9.3. Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

**Шкала оцінювання результатів ПОТОЧНИХ (СЕМЕСТРОВИХ)
видів навчальної діяльності: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для оцінювання результатів поточних (семестрових) видів навчальної діяльності
54-60	A	відмінно
48-53	B	добре
42-47	C	
39-41	D	
36-38	E	задовільно
21-35	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання окремих видів навчальної діяльності
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	добре
70-79	C	
65-69	D	
60-64	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Х. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні джерела

Нормативні документи в галузі освіти

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Закон про дошкільну освіту. Редакція станом на 05.09.2017 / [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628-141>.
3. Закон України «Про загальну середню освіту» / Нормативно-правове забезпечення освіти : У 4 ч. Ч.1. Харків : Основа, 2004. С. 59-86.
4. Закон України «Про освіту» / Нормативно-правове забезпечення освіти : У 4 ч. Ч.1. Харків : Основа, 2004. С. 25-58.
5. Закон України «Про позашкільну освіту» // Освіта України. 2000. 2 серпня.
- Конституція України (статті 23, 52, 53). К.: Преса України, 1997.
6. Державний стандарт початкової освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>

Навчально-методична література

7. *Беленька Г.В., Богініч О.Я., М.А. Машовець.* Здоров'я дитини від родини. Як виховати в сім'ї здорову дитину від народження до повноліття. К.: 2006.
8. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук.кер. проекту: О.В. Огневюк ; авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.] ; наук. ред. : Г.В. Беленька. К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
9. Інклюзивне навчання: вибір батьків / А.А. Колупасва, Л.М. Наконечна, Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. – 56 с. (Інклюзивне навчання за нозологіями).
10. *Макаренко А.С.* Педагогическая поэма / А.С. Макаренко. К.: Веселка, 1986.
11. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: Навчально-методичний посібник у 9 книгах / За заг. ред. Колупасвої А.А. К.: ТОВ ВПЦ «Літопис-XX» 2010. (Серія «Інклюзивна освіта»).
12. *Сухарева Л.С.* Піклуємось разом з батьками. Робота з батьками дошкільників. Х.: Вид. група „Основа”: „Тріада”, 2008. 128 с. (Серія: „ДНЗ. Вихователю”.)
13. *Сухомлинський В.О.* Батьківська педагогіка / В.О. Сухомлинський. К.: Рад. школа, 1978.
14. *Товкач І.Є.* Хочу бути мамою, хочу бути татом. Навч. – метод. посібник / І.Є. Товкач. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 368 с.
15. Я у світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.

Допоміжні

1. Кабанцева А.В., Коренєва О.Л. Підтримка дитини в умовах емоційного напруження : навчально-методичний посібник. К.: КВІЦ, 2018. 136 с.
2. Колонтаєвська С.В. Культура поведінки дітей дошкільного віку як науково-педагогічна проблема. Проблеми реформування педагогічної науки та освіти. м. Ужгород. 15-16 лютого 2019 р. С. 132-134.
3. Корінна Г.О. Формування соціальної поведінки дітей на етапі дошкільного дитинства: теоретичний аспект питання. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 15. С. 125-128.
4. Лідерство та інклюзивна освіта : навч.- метод. посіб./ Єфімова С. М., Корольок С. В.; за заг. ред. Колупасвої А. А. — ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2012. — 164 с. — (Серія «Інклюзивна освіта»).
5. *Ладивір С.* Родинні уроки життя /С. Ладивір // Актуальні проблеми психології: Зб. наук. пр. ун-ту психології ім. Г. С. Косюка НАПН України. Психологія розвитку дошкільника. Том IV. Вип. 7. Житомир, «Рута». 2011. С. 186-199.
6. Підготовка студентів до співпраці з батьками дітей дошкільного віку: Навчально-методичний посібник / Укл. М.А. Машовець. К.: Логос, 2000. 128.
7. *Піроженко Т.О.* Ціннісні орієнтації дитини у дорослому світі : навч.-метод. посібник Т.О. Піроженко, Л.С. Соловійова та ін. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2016. – 248 с.
8. *Соколовська О.С.* Виховання культури поведінки дітей старшого дошкільного віку у взаємодії дошкільного навчального закладу і сім'ї. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. 2019. С. 53-61.
9. Сучасні діти – відображення цінностей дорослого світу : методичні рекомендації / Т.О. Пірожено, С.О Ладивір, К.В. Карасьова та ін.; за ред. Т.О. Піроженко. – К.– Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 120 с.

10. *Товкач І.Є.* Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник для дітей старшого дошкільного вік: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 80 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
11. *Товкач І.Є.* Звуки. Букви. Читання: навчальний посібник для дітей старшого дошкільного віку: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». – 2015. – 80 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
12. *Товкач І.Є.* Тварини: дикі та свіські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : Грамота, 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
13. *Товкач І.Є.* Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : Грамота, 2015. 96 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
14. *Товкач І.Є.* Що є справжнім читанням для дошкільняти / І.Є. Товкач // Дошкільне виховання. 2015. № 11. С. 6-9.
15. *Товкач І.* Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. 2016. № 4. 3-6.
16. *Товкач І.Є.* Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2016. 90 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
17. *Товкач І.Є.* Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2018. – 87 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»). 18. *Товкач І.Є.* Як весело й цікаво підготуватися до прогулянки / Г.В. Беленька, І.Є. Товкач // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2018. №5. С. 24 – 29.
19. *Товкач І.Є.* Рослини: квіти та трави. : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
20. *Товкач І.Є.* Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з батьками щодо формування в дітей основ культури читача» / І.Є. Товкач в електронному виданні «Народна освіта» (Випуск 2 (41) 2020 р.)
- Джерело: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6188

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського . Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua/>
3. Наукова бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова. Режим доступу: <http://lib.npu.edu.ua/>

Інші інформаційні ресурси

Режим доступу: <http://www.humanities.edu.ru/>

Режим доступу: library.iapm.edu.ua

Режим доступу : spf.zu.edu.ua/pdf/imm.pdf

Режим доступу : http://www.koob.ru/practic_psychology/

Режим доступу : <http://www.zipsites.ru/psy/psylib/>

Режим доступу : <http://library.evro-bit.ru/>

Режим доступу : <http://www.alleng.ru/d/psy/psy075.htm>

Режим доступу <http://www.twirpx.com/files/humanitarian/psychology/practice/>